

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
OPONENT

Název	Odhad spotřeby nelegálních drog v Kazachstánu
Autor	Dinara Ayapbekova
Vedoucí práce	Ing. Jiří Vopravil, Ph.D.
Oponent práce	PhDr. Josef Radimecký, Ph.D., MSc.

Hodnocená položka	Úroveň a charakteristika položky	Body
<p>Abstrakt</p> <p>Obsahuje abstrakt všechny klíčové části (výchozí, cíle, výzkumné otázky či hypotézy, použité metody, hlavní výsledky a jejich implikace)?</p> <p>Koresponduje abstrakt s obsahem práce?</p> <p>Má abstrakt přiměřený rozsah?</p>	<p>Výborná úroveň – kvalitně zpracovaný stručný souhrn obsahující všechny klíčové informace v logické struktuře a srozumitelné formě.</p>	5 / max. 5
<p>Odůvodnění a rešerše odborné literatury</p> <p>Je zdůvodnění práce logické?</p> <p>Byla zvolena adekvátní literatura a je její záběr vzhledem k tématu dostatečný/úplný?</p> <p>Je zvolená literatura aktuální?</p> <p>Je použitá literatura řádně citována?</p> <p>Je použitá argumentace prezentována standardním způsobem?</p> <p>Byl dosavadní výzkum podroben kritice?</p>	<p>Výborná úroveň – práce, její smysl a význam jsou logicky odůvodněné. Zvolená literatura je adekvátní včetně rozsahu, který je nicméně v Kazachstánu omezený, rovněž některé použité zdroje dat jsou z r. 2014, což může výsledek autorčina zkoumání zkreslit. Ale tyto skutečnosti nemohla autorka ovlivnit. Použité zdroje jsou v práci řádně a správně citovány, dosavadní výzkumy autorka hodnotí kriticky, použitá argumentace je použita standardním způsobem.).</p>	18 / max. 20

<p>Použité metody a logika struktury práce</p> <p>Jsou jasně stanoveny a zdůvodněny cíle práce, výzkumné otázky či hypotézy?</p> <p>Je zdůvodněna volba použitých metod (rozsah a metoda výběru vzorku, tvorba, zpracování a analýza dat)?</p> <p>Jsou všechny použité metody a postupy dobře a podrobně popsány, umožňuje popis replikaci?</p> <p>Byla věnována pozornost reliabilitě a validitě dat?</p> <p>Má práce logickou strukturu?</p>	<p>Velmi dobrá úroveň – práce má logickou strukturu všechny použité klíčové metody a postupy jsou podrobně popsány a odpovídají současné vědecké praxi. Z metodologického hlediska jsou však matoucí dva body: 1) stanovení výzkumné otázky u statisticky, respektive kvantitativně zaměřeného výzkumu, 2) výzkumný soubor – autorka uvádí, že je jím celá kazašská populace, protože v práci čerpá z celopopulačních studií o užívání drog v Kazašské republice. Pokud vím, ani v těchto typech studií se výzkumů neúčastní celá populace. Vzhledem k tomu, že studentčin výzkum staví na sekundární analýze existujících dat, bylo by na místě popsat místo „výzkumného souboru“ spíše „zdroje dat“.</p>	<p>11/ max. 20</p>
<p>Zpracování tématu a interpretace získaných poznatků</p> <p>Jsou závěry prezentovány srozumitelně?</p> <p>Jsou prezentovány všechny relevantní poznatky?</p> <p>Byly vzaty v potaz silné i slabé stránky práce?</p> <p>Jsou závěry korektní?</p> <p>Byly vzaty v úvahu alternativní vysvětlení?</p> <p>Jsou závěry diskutovány v kontextu soudobého výzkumu?</p> <p>Jsou učiněna doporučení pro další výzkum nebo opatření?</p>	<p>Výborná úroveň – výsledky jsou prezentovány srozumitelně a jeví se jako správné. Správná interpretace výsledků je provedena s kritickým zohledněním možných limitů vstupních zdrojů dat použitých pro jejich analýzu – diskutabilní je např. jedno z kritérií Republikové centra AIDS pro sčítání injekčních uživatelů drog: „užití návykových látek injekčním způsobem přinejmenším jednou za posledních 12 měsíců“. To může významnou měrou zkreslit jak odhad počtu uživatelů heroínu, tak množství jimi spotřebovaných drog.</p> <p>Jsou diskutovány slabé i silné stránky práce včetně implikací pro interpretace poznatků. Výsledky jsou diskutovány v kontextu dalších výzkumů a zdůrazňují přínos k rozvoji vědomostí. Jsou učiněna jasná a odpovídající doporučení pro další výzkum nebo opatření.</p>	<p>25 / max. 30</p>
<p>Etické aspekty práce</p> <p>Byly vzaty v úvahu etické otázky?</p> <p>Nedošlo k ohrožení zájmů účastníků výzkumu?</p> <p>Jsou diskutovány etické konflikty výzkumné</p>	<p>Výborná úroveň – etická pravidla výzkumu a ochrana osobních údajů vzala autorka v potaz už jen tím, že čerpá z existujících zdrojů, v rámci svého výzkumu žádné respondenty neoslovovala. Autorka bere v potaz i možné společensko-kulturní dopady své práce.</p>	<p>10 / max. 10</p>

činnosti?		
<p>Odborný a společenský přínos a celková úroveň práce.</p> <p>Pojednává práce aktuální/praktický problém?</p> <p>Je práce přínosná z hlediska oboru?</p> <p>Obsahuje práce všechny klíčové části?</p> <p>Má práce dostatečný či přiměřený rozsah?</p> <p>Je práce logicky uspořádána?</p> <p>Je práce z formálního hlediska bez chyb?</p>	<p>Velmi dobrá úroveň – práce pojednává aktuální a praktický problém v kontextu oboru. Je zpracována na velmi dobré úrovni, text je vhodně členěn a jsou dodrženy všechny zásady logické i formální strukturace textu (8-11)</p>	<p>10 / max. 15</p>

Celkové hodnocení úrovně práce

Komentář oponenta / vedoucího práce (celkové shrnující hodnocení, poznámky)	<p>Práce je zajímavá a přínosná, doplňuje informace do mozaiky znalostí o užívání nelegálních drog v Kazachstánu a některých jeho specificích, stejně jako o systému tamní protidrogové politiky a „adiktologických“ služeb.</p> <p>Cílem prezentovaného výzkumu je odhadnout objem spotřeby nejužívanějších nelegálních drog v Kazachstánu, tj. konopných drog a heroinu, na základě dostupných národních a mezinárodních výzkumných zpráv. Jde tedy o výzkum kvantitativní – analýza existujících statistických dat. Tento typ výzkumu by měl spíše testovat hypotézy, ne je prostřednictvím zodpovězení zde stanovené výzkumné otázky generovat.</p> <p>Studie vychází ze sekundární analýzy existujících dat, „výzkumný soubor“ uváděný autorkou se tedy pro daný výzkum jeví být irelevantním, designu výzkumu by spíše odpovídal „zdroj dat“. Celá kazašská populace rozhodně nebyla výzkumným souborem, jak autorka uvádí, protože na ní výzkum pro potřeby práce neprobíhal. To ostatně potvrzuje i deklarace uvedená v bodě Etika výzkumu, kde studentka uvádí, že neoslovovala žádné respondenty, respektive „nezpracovávala údaje jednotlivých osob“.</p> <p>Použité epidemiologické postupy odhadu sledované části populace – tj. metody zpětného záchytu, sněhové koule a multiplikační a nominační – se zdají být aplikovány správně.</p> <p>Diskutabilní se zdá být východisko o spotřebě heroinu jedním uživatelem, které staví na odhadech International Narcotics Control Board (2017), tj. že jedna závislá osoba spotřebuje 2 g heroinu (jedna standardní prodejní dávka) každé 2 dny (183 dní v roce). Oproti tomu autorčin výzkum staví mj. na datech Republikového centra AIDS, které sčítalo injekční uživatele drog, tj. heroinu a jedním z kritérií bylo i : „užití návykových látek injekčním způsobem přinejmenším jednou za posledních 12 měsíců“. Toto kritérium neodpovídá definici „závislé osoby“. Navíc jde o světový průměr, který nezohledňuje specifika situace v Kazašské republice (dostupnost drogy – fyzická, finanční, kulturní/sociální atd.), která se podle autorky liší i v jednotlivých regionech Kazachstánu, což může prezentované odhady zkreslovat. Jinými slovy, případnější by bylo použít nějaký místní zdroj dat o zvyklostech kazašských uživatelů heroinu. Nabízí se např. místní citovaná studie z r. 2012, v níž je udávána frekvence užívání heroinu injekčními uživateli obden ((Boltaev, Deryabina, Kusainov), byt' nezmiňuje množství užívané látky.</p> <p>Odhad spotřeby marihuany vychází z odhadů celkové spotřeby v celé KR jiných autorů, který přepočtem na odhadovaný počet uživatelů marihuany stanovuje odhadovanou roční spotřebu jedním uživatelem. Oproti</p>
--	---

	<p>odhadům spotřeby heroinu je tedy použita jiná metoda, kdy není k dispozici údaj o skutečném chování uživatelů marihuany v KR. Ve výzkumu prezentovaný odhad celkové spotřeby marihuany je tak ještě více diskutabilní, než je tomu v případě odhadu spotřeby heroinu. Spornost takto učiněných odhadů spotřeby konopných drog autorka v závěru práce zmiňuje. V případě heroinu nikoli, i když i ten se jeví být sporným.</p> <p>Autorka si je limitů závěrů své analýzy vědoma a v závěrečné diskusi mj. navrhuje realizaci výzkumu v RK, která by pomohla stanovit frekvenci a dávkování užívaných drog. To by bezesporu pomohlo ke zpřesnění v práci prezentovaných odhadů.</p>
Doplňující otázky k obhajobě	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dokázala byste charakterizovat celopopulační studii o užívání drog – jaký vzorek/část populace se jí účastní, jaké jsou její výhody a limity? 2. Jakým způsobem byste realizovala výzkum, jehož cílem by bylo zjistit chování uživatelů drog (zejména s ohledem na frekvenci a množství užívané drogy)?
Body celkem	79 / max. 100 bodů
Navrhované hodnocení	<i>práci doporučuji k obhajobě, celkově hodnotím velmi dobře</i>
Datum	24. 8. 2020
Jméno a příjmení, podpis	Josef Radimecký